
Studiesituationen under Covid-19 vid Göteborgs universitet

Nulägesrapport kring studenters erfarenheter och
identifierade problemområden

---

4 maj 2020

*Författad av
Julia Nyberg, vice ordförande på GUS*

Innehållsförteckning

Inledning	2
<i>Bakgrund</i>	2
<i>Syfte</i>	2
<i>Genomförande</i>	2
<i>Begränsningar</i>	2
Undervisning	3
<i>Distansundervisning</i>	3
<i>Undantag från distansundervisning</i>	4
Prioriterad åtgärd 1.....	4
Examination	5
<i>Examination anpassad till distans</i>	5
<i>Undantag från distansexamination</i>	5
Prioriterad åtgärd 2.....	5
Arbetsmiljö	6
<i>Fysisk arbetsmiljö</i>	6
<i>Psykosocial arbetsmiljö</i>	6
Prioriterad åtgärd 3.....	6
Teknik	7
<i>Tekniska lösningar</i>	7
<i>Teknisk support</i>	7
Prioriterad åtgärd 4.....	7
Studentinflytande	8
<i>Förutsättningar för studentinflytande</i>	8
Prioriterad åtgärd 5.....	8
Resultat	9
<i>Sammanfattning</i>	9
<i>Samtliga prioriterade åtgärder</i>	9

Inledning

Bakgrund

Den 17 mars beslutade rektor att övergå till distansundervisning efter regeringens rekommendation i syfte att minska spridningen av Covid-19. Det finns en stor förståelse kring den stora omställning som det har inneburit för universitetet och att det är ett särskilt läge som ingen har erfarenhet av sedan innan. Samtidigt strävar GUS, tillsammans med medlemskårerna Göta studentkår, Konstkåren och Sahlgrenska akademins studentkår, att även under rådande situation genomföra ett grundligt studentinflytande för att säkerställa studenternas möjlighet till kvalitativ utbildning, rättssäker examination och god arbetsmiljö.

Syfte

Syftet med denna nulägesrapport är att samla studenternas erfarenheter samt identifiera problemområden som behöver åtgärdas. Syftet är att vara tydliga i vad GUS och medlemskårerna vill. Syftet är också att samla positiva exempel som kan användas för inspiration.

Genomförande

Underlaget för analysen består av svaren från enkäten ”Effekter av situationen orsakad av Covid-19 och distansverksamhet” som skickades ut 22 april till medlemskårerna, studentarbetsmiljöombud (SAMO), studenthuvudarbetsmiljöombud (SHAMO) och studentrepresentanter på central nivå. För frågor, se bilaga 1. Totalt har 15 informanter svarat på enkäten, varav vissa gett flera exempel inhämtade från andra studenter. Detta kompletteras med medlemskårens¹ och SHAMOs rapportering, samt GUS studentombuds hanterade ärenden. Nulägesrapporten är uppdelad under rubrikerna ”undervisning”, ”examination”, ”arbetsmiljö”, ”teknik” och ”studentinflytande”. Under rubrikerna summeras erfarenheter och problemområden identifieras. Nulägesrapporten avslutas med tre prioriterade åtgärder som GUS tillsammans med medlemskårerna anser vara viktigast att genomföra först.

Begränsningar

Nulägesrapporten kan snart bli utdaterad då läget snabbt förändras. Universitetet bör fortsatt dialog med studenter och studentkårerna för uppdaterad information. Nulägesrapporten har inte heller möjlighet att baseras på samtliga studenters erfarenhet. Förhoppningsvis är den tillräckligt representativ men arbetet med att samla in erfarenheter bör fortsätta.

---

¹ Exempelvis genom Konstkårens artikel:

<http://www.konstkaren.se/post/konstutbildning-på-distans-så-säger-studenterna>

Undervisning

Distansundervisning

Erfarenheterna av distansundervisningen skiljer sig. Vissa upplever att övergången till Zoom har lett till förbättrad pedagogik när lärare behöver tänka igenom sin undervisning och att somliga är mycket mer strukturerade. Vissa studenter uppskattar också när föreläsningarna är inspelade, alltså inte bara streamas, så man kan pausa och spola tillbaka och därmed kunna ta del av delar som man behöver fokusera extra på. Andra upplever att det då blir svårare att hålla kontakt med läraren och att få hjälp om exempelvis tekniken strular. En informant från lyfte att distansstudier har fungerat bättre än många tänkte sig och att fokus och effektivitet ökat hos vissa.

Dock upplevs möjligheten att ställa frågor och att inkludera studenter via diskussion som sämre. Dessutom händer det att föreläsningar som schemalagts flera timmar inte ens håller på i en timme, alltså att tiden förkortas utan rimlig förklaring. Det mest oroande är att flertalet informanter berättar om erfarenheter av helt och hållet inställd undervisning, där lärare endast hänvisar till kurslitteraturen och ger läshänvisningar.

Många studentgrupper har på grund av innehållet i sin utbildning svårt att genomföra vissa moment. Detta drabbar i stor grad de som studerar praktiska ämnen eller ämnen där man behöver VFU, så som många konstämnen, lärarutbildning och vårdutbildningar. Även studenter med specifika examensarbeten sitter nu i en svår position som exempelvis inte kan genomföra vissa intervjuer eller andra uppgifter i relation till sitt skrivande.

Möjligheten att samarbeta och att arbeta i grupp upplevs även som sämre. Detta drabbar till stor del studenter inom praktiska områden, men även detaljer som den 40 min gräns som Zoom har för ej betalade kunder som skapar svårigheter.

Framförhållning och information om upplägg eller tid för examination brister en del. Detta beror självklart delvis på svårheten att planera i dessa tider, andra handlar helt enkelt om att föreläsaren eller kursansvarig inte är tydlig och ger instruktioner i god tid. Små saker som att inte få en länk till Zoom tidigare än 5 minuter innan start skapar onödig stress.

Vissa studenter har tillgång till allt de behöver hemma, medan många som har stort behov av biblioteken blir lidande. Dels är biblioteken en bra arbetsplats men även på grund av de material och verktyg som finns där. En informant skriver att mycket material till examinationer har varit svåråtkomligt eftersom biblioteken inte tillåter att studier på plats, vilket blir en konsekvens om det finns ett begränsat antal av kursböcker. Detta blir extra tydligt när praktiska moment i större grad ersätts av teoretiska vid examination.

Undantag från distansundervisning

Det har ej inkommit många erfarenheter av undantag från distansundervisningen ännu. Några informanter berättar att VFU fortgår, men att anpassningar har gjorts och att det till stor grad upplevs som bra.

*Prioriterad åtgärd 1***Säkerställ att samtliga kurser genomför motsvarande undervisning som kursen annars hade innehållit digitalt**

Det är ytterst oroande att kurser som skulle innehållit föreläsningar ersätts helt av självstudier och inlämningsuppgifter. Det är också problematiskt när lärarledd tid kraftigt sänks. Detta inkluderar praktiska moment i största möjliga utsträckning. Föreläsare som har bristande digital kompetens behöver erbjudas stöd att genomföra distansundervisning via video.

Examination

Examination anpassad till distans

De problem som uppstått rör främst examination som vanligtvis sker via salstenta men som nu anpassas till att ges på distans. Det upplevs som att det finns stor fokus på att undvika fusk, snarare än testa om lärandemål uppnåts. Det har också uppstått problem med integritetsfrågor när examinatoreer filmar studenter i sina egna hem.

Det har skett att examinatoreer höjer gränsen för godkänt, utan att lärandemål ändrats. Vissa examinatoreer har lagt upp tentamen med mycket kort svarstid, flera rätta svar vid flervalfrågor och utan möjlighet att gå tillbaka till tidigare besvarade frågor. Detta har lett till stor press och stress, varpå studenter upplevt att man testar förmågan att klara "stresstest" snarare än om man lärt sig det man ska kunna. Samtidigt ser vi exempel då samtliga studenter fått 100% rätt på tentamen eller där det mycket enkelt gått att hämta svaren från Google, vilket blir lika problematiskt.

En informant ger ett gott exempel då salstentamen blivit uppdelad i både hemtentamen och muntlig tentamen online och hen upplever att detta har fungerat bättre än salstentamen hade gjort. Ett annat problem som framgått när salstentamen görs till hemtentamen är frågan om samarbete, då studenter som är ovana vid hemtentamen inte får samarbeta men vänder sig till varandra för att försöka förstå frågor och vad de tror examinatoreen är ute efter. Detta kan hjälpas av att examinatore tydligt är tillgänglig för att svara på den typen av frågor.

Dock kvarstår svårigheten med examinationer som skjuts upp på obestämd framtid men hänvisning till att de inte går att göra hemifrån.

Undantag från distansexamination

I dagsläget har inga erfarenheter från detta har inkommit.

Prioriterad åtgärd 2

Ge examinationer utformade som hemtentamen i största möjliga mån och utforma digitala salstentamen på ett pedagogiskt sätt

I och med svårigheterna att genomföra rena salstentamen och samtidigt säkerställa att det inte sker fusk på ett sätt som inte skapar "stresstest" eller höjda krav på godkänt ser vi det som bättre att genomföra hemtentamen med frågor anpassade till det formatet. Examinatoreer utan vana borde erbjudas hjälp att formulera sådana frågor som passar hemtentamen. I de fall salstentamen måste ske bör denna vara pedagogiskt utformad.

Arbetsmiljö

Fysisk arbetsmiljö

Den fysiska arbetsmiljön blir starkt påverkad när hemmamiljöer blir den primära eller enda studieplatsen för studenter. Ofta är ergonomi bristande och många studenter bor trångt utan anpassat arbetsbord eller stol.

De studenter med praktiska ämnen som behöver utföra sina studier hemma får även problem, till exempel berättar en informant om skaderisken vid icke sviktande golv för danslärarstudenter. Det finns ofta inte förutsättningar att öva på ljudstarka instrument eller så har man inte tillgång till nödvändiga datorprogram.

Psykosocial arbetsmiljö

Många upplever en stress att få färdigt sina examensarbeten och projekt i tid när de saknar möjligheten till universitetets lokaler. Med uppskjuten examination kan studenter potentiellt inte bli behöriga för sina vidare studier, vilket blir en stor oro. Bristen i information skapar också stress. En informant berättar om att de inte fått veta schemat till en kurs fören en dag innan, då efter att ha ringt prefekten. Informanten säger att de är oroliga att omständigheternas ovisshet utnyttjas.

Ett av de stora problemen i den psykosociala studiearbetsmiljön är bristen på social samvaro och gemenskap. Med mycket begränsade möjligheter att umgås och frånvaron av ”kaffepausen” blir många studenter ensamma. Tidigare nämndes det att vissa upplevt ökad koncentration, medan andra rapporterar att det är omöjligt att få studera i deras hemmiljö. Ofta är detta studenter som inte bor ensamma eller som har barn hemma. Andra uppger att distansstudier inte alls fungerar för dem och lyfter svårigheten i att skilja på arbete och fritid, att dagarna flyter ihop och att man i större grad arbetar sent på kvällen.

Det finns även en potentiell risk med studenter som har ärenden i Disciplinnämnden, men som inte får lov att närvara personligen och då också inte kan ha med sitt studentombud på samma sätt.

Prioriterad åtgärd 3

Ökat stöd till studenter i omställning till distansundervisning, med fokus på hälsofrämjande och proaktivt arbete

Många känner inte till vilken hjälp de kan få eller kanske inte skulle be om hjälp om de inte får förfrågan. Risken med att inte agera proaktivt i nu leder till ett ökat behov i ett senare skede då besvären är större.

Teknik

Tekniska lösningar

Zoom fungerar i det stora hela. Ibland är det problem med ljudkvalitet och faktorer som internetuppkoppling är avgörande för att det ska fungera bra. Det blir ett stort problem för studenter med gamla datorer eller datorer som inte är kompatibla med programvarorna GU erbjuder. Detta är exempelvis Chromebook. Vissa speciella programvaror kräver hög kapacitet på datorn och det har inte funnits fungerande alternativ.

Det har skett problem vid examination och vid ett tillfälle berättar en informant om en tentamen med paus halvvägs. Efter pausen fick inte ett antal deltagare tillgång till examinationen igen och kunde endast genomföra halva, utan möjlighet till teknisk support.

Teknisk support

Endast ett fåtal personer har sagt att de haft tillgång till teknisk support. Om Zoom strular vid föreläsning finns ingen hjälp att få.

Prioriterad åtgärd 4

Säkerställ teknisk support under examination

Teknisk support blir allt viktigare under all distansundervisning men framförallt under kritiska moment så som examination behöver studenterna vara trygga i att de får hjälp om det blir problem med tekniken.

Studentinflytande

Förutsättningar för studentinflytande

Studentkårerna upplever att de får mycket gehör. Studenterna har däremot svårare att påverka sin utbildning i och med att de informella stunderna att prata med kursansvarig, föreläsare eller liknande har i stor utsträckning försvunnit. Informanter uppger att de inte tycker att email fungerar lika bra för att diskutera vissa frågor. En informant berättar att de fått vara med och boka en frågestund och att det hade gått bra. Studentrepresentanter har informerat om att en del möten ställts in eller sker mer sällan, vilket omöjliggör studentinflytande men samtidigt verkar fler nu ha kommit igång med digitala möten istället.

Prioriterad åtgärd 5

Skapa fler tillfällen för informellt studentinflytande och öka informationen till studenter

Ökad information på kurs/programnivå både gällande undervisning, studiearbetsmiljö och vad som händer framöver. dialog med kursansvariga sker inte naturligt, svårt att föra bra diskussion på mejl. Exempelvis kan det vara aktuellt med digitala runda bordet samtal, ett forum där kursansvariga kan ha frågestund och ta emot feedback.

Resultat

Sammanfattning

Hur väl anpassningen till distansundervisningen skiljer sig åt efter dels ämne och utbildningens förutsättningar, dels efter lärare, kursansvarigas eller examinatorers villighet och förmåga att utforma distansalternativ. Utformningen av examination behöver anpassas bättre. Många upplever att arbetsmiljön blir sämre på ett eller annat sätt, men vissa trivs bättre med distansstudier. Framförallt är psykosocial arbetsmiljö och stress ett problem. De tekniska lösningarna funkar i stor utsträckning, men det finns ett behov av teknisk support. Studentinflytandet via studentkårerna fungerar bra men det informella studentinflytandet mellan student och lärare behöver stärkas när den naturliga kontakten i pauser försvunnit.

Samtliga prioriterade åtgärder

1. Säkerställ att samtliga kurser genomför motsvarande undervisning som kursen annars hade innehållit digitalt
2. Ge examinationer utformade som hemtentamen i största möjliga mån och utforma digitala salstentamen på ett pedagogiskt sätt
3. Ökat stöd och information till studenter i omställning till distansundervisning, med fokus på hälsofrämjande och proaktivt arbete
4. Säkerställ teknisk support under examination
5. Skapa fler tillfällen för informellt studentinflytande och öka informationen till studenter